ПАМ’ЯТКА ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Відповідальне використання інструментів штучного інтелекту під час підготовки та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів кафедри «Комп'ютерна математика і аналіз даних»

Кафедра «Комп'ютерна математика і аналіз даних» | Для здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти

Головне правило: ШІ може допомагати в роботі, але не замінює самостійного внеску здобувача. За вибір методів, перевірку даних, результати, висновки та зміст поданої роботи відповідає її автор.

Інструмент штучного інтелекту означає програмний засіб, сервіс, модель, систему або інший цифровий інструмент, здатний виконувати завдання, пов’язані з аналізом, генерацією, класифікацією, прогнозуванням, перекладом, розпізнаванням, узагальненням, моделюванням або іншим опрацюванням даних.

Генеративний штучний інтелект означає інструменти, здатні створювати або істотно змінювати текст, зображення, програмний код, звук, відео, таблиці, моделі, презентації, висновки або інші результати на підставі запиту користувача чи вхідних даних.

1. Перед початком роботи – з’ясуйте правила

- Уточніть у наукового керівника, які саме способи застосування ШІ дозволені для вашої кваліфікаційної роботи.
- За загальним правилом Політики, якщо інше не визначено умовами завдання, допускаються рівні 1-3. Істотне змістове використання (рівень 4) потребує прямого дозволу та обов’язкового розкриття.

2. Яка допомога ШІ можлива

Рівень	Приклади для кваліфікаційної роботи
0 – заборонено	Не використовуйте ШІ, якщо це прямо заборонено умовами завдання або захисту.
1 − технічний	Перевірка правопису, граматики, стилю, перекладу окремих фрагментів, оформлення без зміни змісту.
2 − інформаційний	Пояснення понять, план роботи, структури, систематизація відкритих джерел, переклад − з перевіркою.
3 − аналітичний	Перевірка логіки, розрахунків, алгоритмів, коду; пропозиції щодо візуалізації − з авторською оцінкою.
4 − змістовий	Генерування значних фрагментів тексту, програмного коду, моделей, зображень, таблиць, графіків або висновків − таке використання підлягає обов’язковому розкриттю.

3. Що обов’язково перевіряти самостійно

- Існування та зміст усіх джерел, точність цитат, бібліографічних даних і посилань.
- Не посилайтеся на вигадані публікації.
- Факти, числові значення, формули, розрахунки, програмний код, моделі, таблиці, рисунки та висновки − зберігайте можливість пояснити їх походження.
- Відповідність згенерованих матеріалів темі, меті, методам і фактичним результатам власного дослідження.

4. Чого робити не можна

- Подавати згенеровані або істотно змінені ШІ результати як повністю власні без належного розкриття.
- Замінювати ШІ самостійне виконання диплома.
- Фабрикувати експериментальні дані, результати, графіки, розрахунки чи джерела.
- Застосовувати ШІ для обходу перевірок академічної доброчесності.
- Користуватися ШІ під час захисту.
- Передавати у відкриті або неконтрольовані ШІ-сервіси персональні дані, неопубліковані матеріали без згоди авторів, конфіденційну інформацію підприємств, технічну документацію, інформацію, що може стосуватися критичної інфраструктури, оборонної сфери, безпеки чи інші дані з обмеженим доступом.

5. Як повідомити про використання ШІ

Факт використання інструментів штучного інтелекту сам по собі не є порушенням. Порушенням можуть вважатися недоброчесне або нерозкрите використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, використання інструментів штучного інтелекту всупереч умовам завдання, а також дії, що призводять до недотримання вимог академічної доброчесності, законодавства України та правил захисту інформації.

Якщо у кваліфікаційній роботі використано згенерований ШІ об’єкт або ШІ істотно вплинув на зміст, структуру, аргументацію, розрахунки, код, графіку чи висновки, це необхідно розкрити. Місце розкриття визначається вимогами до оформлення кваліфікаційної роботи, затвердженими на кафедрі.

Рекомендований текст заяви (адаптуйте до фактичного використання):

> «При підготовці цієї роботи було використано інструмент(и) штучного інтелекту [назва інструменту, версія або дата використання] з метою [мета]. Методика використання полягала у [короткий опис запитів, способу генерування, редагування або перевірки результатів]. Отримані результати були перевірені, відредаговані та інтерпретовані автором. Автор несе повну відповідальність за зміст, достовірність і доброчесність поданої роботи».

Якщо ШІ не використовувався: «Інструменти штучного інтелекту при підготовці цієї роботи не використовувалися».

Заява є обов’язковою для кваліфікаційної роботи, її відсутність може призвести до повернення на доопрацювання або додаткової перевірки.

6. Підготуйтеся підтвердити особистий внесок

Зберігайте чернетки, проміжні розрахунки, вихідні файли, версії коду та за потреби записи про використані інструменти й способи перевірки. Керівник може попросити пояснити методику, джерела, код, результати або висновки.

7. Самоперевірка перед поданням

☐ Я уточнив(ла) дозволені рівні використання ШІ для своєї роботи.

☐ Я самостійно перевірив(ла) джерела, цитати, дані, розрахунки, код і висновки.

☐ Я не передавав(ла) конфіденційні або захищені дані в неконтрольовані сервіси.

☐ Я можу пояснити власний внесок і кожен суттєвий результат.

☐ Я розкрив(ла) істотне використання ШІ та згенеровані об’єкти у визначеному порядку.

☐ Я перевірив(ла) правила використання ШІ під час захисту.

Нормативна основа: «Політика відповідального використання інструментів штучного інтелекту в НТУ «ХПІ»», наказ ректора № 268 ОД від 06.07.2026.